

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 24 marca 2016 r.

Adam Bodnar

V.521.7.2014.EG

**Pan
Mateusz Morawiecki
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Rozwoju**

Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

W nawiązaniu do wystąpień generalnych Rzecznika Praw Obywatelskich poprzedniej kadencji (kopie w załączeniu) w sprawie problemów zidentyfikowanych na gruncie obecnie obowiązującej ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1015, z późn. zm. – dalej: „ustawa o uigiwdg”), pragnę zaakcentować konieczność przeprowadzenia pilnych zmian w systemie wymiany informacji o wiarygodności płatniczej.

Po pierwsze, kwestią wymagającą uregulowania jest stworzenie odpowiednich procedur pozwalających dłużnikowi domagać się usunięcia wpisu zamieszczonego przez biuro informacji gospodarczej w sytuacji, gdy wierzyciel nie dopełnia obowiązku usunięcia lub aktualizacji danych. Dłużnik powinien mieć wówczas zapewniony odpowiedni środek obrony. Aktualnie, dłużnik jest zmuszony do poszukiwania ochrony swych praw na drodze cywilnoprawnej (powództwo o ochronę dóbr osobistych), ponosząc jednocześnie dodatkowe koszty, tylko dlatego, że ustawodawca nie zapewnia wystarczających mechanizmów obrony.

Po drugie, uzasadniony niepokój u obywateli wzbudza to, że w świetle ustawy o uigiwdg, biura informacji gospodarczej (dalej: „BIG”), a także firmy windykacyjne działające w ramach internetowych giełd wiarygodności (tzw. marketów długów) mają możliwość zamieszczenia informacji, zarówno o zobowiązaniach spornych tj. takich, które

nie zostały stwierdzone prawomocnym tytułem wykonawczym lub uznane na piśmie, jak i o zobowiązaniach, w stosunku do których upłynął już termin przedawnienia. Taki stan może stwarzać pole do nadużyć poprzez wykorzystywanie możliwości zamieszczenia wpisu jako środka przymusu do zaspokojenia roszczeń. W praktyce niejednokrotnie zdarzają się sytuacje, w których wierzyciele nie egzekwują należności w terminie (przykładowo z uwagi na koszty obsługi prawnej), natomiast sprzedają swoje wierzytelności firmie windykacyjnej, w tym zobowiązania sporne i przedawnione. Firma windykacyjna nie kieruje roszczenia do sądu wiedząc, że dłużnik podniesie zarzut przedawnienia lub przewidując, że sprawa jest trudna do wygrania, lecz decyduje się na ujawnienie długów w BIG lub w ramach tzw. marketu długów. W tej sytuacji dłużnikowi nie przysługują żadne środki obrony, z reguły nie ma dokumentów potwierdzających wygaśnięcie lub nieistnienie wierzytelności sprzed wielu lat.

Kolejnym zagadnieniem wymagającym podkreślenia jest definicja wierzyciela zawarta w ustawie o uigiwdg. Z treści przepisów wynika bowiem, że tylko w przypadku wierzycieli osób fizycznych określona w ustawie o uigiwdg procedura przewiduje zamieszczanie informacji gospodarczych o wierzytelnościach stwierdzonych tytułem wykonawczym. Pozostali wierzyciele, zasadniczo, dokonują wpisu na podstawie wezwania dłużnika do zapłaty wierzytelności. Takie zróżnicowanie, co do obowiązku legitymowania się tytułem wykonawczym, w zależności od tego, czy wierzycielem jest osoba fizyczna, przedsiębiorca, czy też inny podmiot, wzbudza wątpliwości natury konstytucyjnej.

Ponadto analiza skarg kierowanych do mojego Biura prowadzi do konkluzji, że obywatele nie mają możliwość uzyskania raz na 6 miesięcy bezpłatnego dostępu do informacji gospodarczych, co gwarantuje ustawa o uigiwdg, jeżeli chcą skorzystać z drogi korespondencyjnej. Problem dotyczy zwłaszcza seniorów, którzy z reguły nie mają dostępu do sieci internet, ani możliwości udania się bezpośrednio do siedziby biura informacji gospodarczej z uwagi na swój stan zdrowia.

Niestety zasygnalizowane problemy pozostają wciąż aktualne. Resort gospodarki zapewniał, że dostrzega potrzebę doprecyzowania regulacji ustawowych dotyczących systemu wymiany informacji o wiarygodności płatniczej. W związku z powyższym prowadzone były prace legislacyjne (numer z wykazu prac legislacyjnych UD 219). Niemniej jednak nie zostały one ostatecznie sfinalizowane.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648, z późn. zm.) zwracam się z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w kwestii zasadności i kierunku

nowelizacji obecnie obowiązującej ustawy o ugiwdg, a także o przekazanie informacji na temat ewentualnego harmonogramu prac legislacyjnych w tym zakresie.

Podpis na oryginale

Załączniki:

- 1) Wystąpienie RPO ws. ujawniania zobowiązań przedawnionych;
- 2) Wystąpienie RPO ws. ujawniania zobowiązań spornych;
- 3) Wystąpienie RPO ws. procedury usuwania wpisu;
- 4) Wystąpienie RPO ws. definicji wierzyciela;
- 5) Wystąpienie RPO ws. bezpłatnego dostępu do informacji gospodarczych.